

Region Midtjylland
Skottenborg 26
8800 Viborg

**Tilsynsudtalelse om etablering af gratis buskørsel i Region
Midtjylland (regionens sagsnr. 1-10-81-67-20)**

18. januar 2021

J.nr. 20-13042

Region Midtjylland har den 9. marts 2020 skrevet til Ankestyrelsen.

Regionen har bedt Ankestyrelsen om en forhåndsudtalelse om lovligheden af en forsøgsordning med gratis buskørsel mellem to byer i regionen.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

Resumé

Ankestyrelsen vurderer, at Region Midtjylland lovligt kan etablere gratis buskørsel mellem to byer i regionen som en forsøgsordning.

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Sagens oplysninger

Region Midtjylland har oplyst, at to partier har foreslået, at en busrute mellem to byer i regionen gøres gratis som et forsøg. Formålet med forsøgsordningen er at undersøge, om afskaffelsen af betaling vil flytte bilpendlere til bus. Forsøget indebærer, at en busrute mellem to af regionens byer, hvor der også er mange pendlere, der kører i bil, gøres gratis i eksempelvis en periode på to-tre år.

Det er regionens retsopfattelse, at det er uklart, hvorvidt der er den nødvendige hjemmel til at indføre en forsøgsordning med gratis buskørsel på én eller flere strækninger mellem to byer i regionen.

Den 19. august 2020 bad Ankestyrelsen om en udtalelse fra Transport- og Boligministeriet vedrørende fortolkning af lov om trafikselskaber til brug for Ankestyrelsens vurdering af, om Region Midtjylland kunne

tilbyde gratis buskørsel mellem to byer i regionen for at flytte bilpendlere til bus i en forsøgsperiode på 2-3 år.

Transport- og Boligministeriet bad i forbindelse med høringen om svar på to spørgsmål vedrørende forsøgsordningen, som Region Midtjylland besvarede den 8. september 2020.

Den 30. september 2020 sendte Transport- og Boligministeriet en udtalelse til Ankestyrelsen. Følgende fremgår bl.a. af udtalelsen:

”Transport- og Boligministeriet [kan] oplyse, at lov om trafikselskaber fortsat ikke indeholder bestemmelser, der er til hinder for, at kommuner eller regioner tilbyder gratis kollektiv transport.

Vi gør dog opmærksom på, at det af afsnit 3.4. i lovbemærkningerne til lov nr. 582 af 24. juni 2005 om trafikselskaber fremgår, at et trafikselskab opretter og fastlægger regionale ruter efter ønske fra den enkelte region ”idet regionerne selv finansierer de regionale ruter.”

Region Midtjylland har derfor efter lov om trafikselskaber hjemmel til at anmode Midttrafik om at etablere en rute som led i forsøgsordningen. Idet loven blot hjemler, at regionale ruter skal finansieres af regionen, står det altså regionen frit for, om regionen ønsker at oprette en forsøgsordning, hvorefter ruten gøres gratis for passagerer, og derved øger regionens finansiering af ruten.

Transport- og Boligministeriet bemærker herudover, at vi er enige i Midttrafiks vurdering om, at ruten for forsøgsordningen ikke bør placeres, hvor der er væsentlig parallel trafik.”

Reglerne

Regionsloven

Følgende fremgår af regionslovens § 5:

”§ 5. Regionsrådet skal i overensstemmelse med den lovgivning, der regulerer de nævnte områder,

[...]

5) oprette trafiksselskaber, der

- a. har ansvaret for opgaver vedrørende offentlig service-
trafik i form af almindelig rutekørsel, fastsættelse af
takster og billetteringssystemer, koordinering og
planlægning af offentlig service-trafik, individuel
handicapkørsel for svært bevægelseshæmmede samt
privatbaner,
- b. efter aftale med en kommunalbestyrelse eller et
regionsråd kan varetage opgaver vedrørende indkøb af
trafik, som kommunen eller regionen skal varetage, samt
- c. efter aftale med en kommunalbestyrelse kan varetage
opgaver vedrørende driften af en færgerute på
kommunens vegne, [...].

[...]

Stk. 2. Regionsrådet kan ikke varetage andre opgaver end de i stk. 1 nævnte."

Af de specielle bemærkninger til regionslovens § 5 i lovforslag nr. L 65 af 24. februar 2005 om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udvalgsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab fremgår bl.a. følgende:

"I bestemmelsen beskrives regionsrådets seks ansvarsområder, der omfatter sygehusvæsenet og tilbud om behandling hos praktiserende sundhedspersoner, regional udvikling, tilbud på det sociale område for udsatte grupper og grupper med særlige behov, undervisningsopgaver, oprettelse af trafiksselskaber samt visse opgaver vedrørende natur, miljø og fysisk planlægning.

Til stk. 1

Af bestemmelsen fremgår, at regionsrådet i overensstemmelse med den lovgivning, der regulerer de nævnte områder, har ansvaret for en række positivt afgrænsede opgaver. Regionernes opgaver er alene generelt beskrevet i bestemmelsen, der udelukkende indeholder en oversigt over de opgaver, der i anden lovgivning er henlagt til regionernes varetagelse. Den nærmere beskrivelse af opgaverne og hjemlen til varetagelsen af opgaverne findes i sektorlovgivningen, herunder i forskrifter udstedt i medfør af de love, der regulerer opgavevaretagelsen på de nævnte områder. Bestemmelsen i § 5 samt bemærkningerne hertil

indeholder således ikke selvstændige fortolkningsbidrag til sektorlovgivningens beskrivelse af regionernes opgaver.

[...]

Til nr. 5

Af bestemmelsen fremgår, at regionsrådet i overensstemmelse med lovgivningen skal oprette trafikselskaber med ansvar for den offentlige service trafik inden for trafikselskabets geografiske område i form af almindelig rutekørsel og for privatbaner (litra a). Regionernes opgavevaretagelse i denne forbindelse vil fremgå af forslag til lov om trafikselskaber, der fremsættes samtidig med dette lovforslag.”

Lov om trafikselskaber

Det fremgår af § 3, stk. 1, i lov om trafikselskaber, at trafikselskabet finansieres gennem indtægter fra salg af kort og billetter m.v. samt et tilskud fra de deltagende kommuner og regioner.

Følgende fremgår af § 5, stk. 1, i lov om trafikselskaber:

”§ 5. Et trafikselskab varetager følgende opgaver inden for trafikselskabets geografiske område:

- 1) Offentlig servicetrafik i form af almindelig rutekørsel,
- 2) fastsættelse af takster og billetteringssystemer
- 3) koordinering og planlægning af offentlig servicetrafik,
- 4) individuel handicapkørsel for svært bevægelseshæmmede og
- 5) privatbaner.”

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at Region Midtjylland lovligt kan etablere gratis buskørsel mellem to byer i regionen som en forsøgsordning.

Vi lægger vægt på oplysningerne i Transport- og Boligministeriets udtalelse af 30. september 2020, hvoraf det fremgår, at det er ministeriets vurdering, at Region Midtjylland efter lov om trafikselskaber har hjemmel til at anmode Midttrafik om at etablere en rute som led i forsøgsordningen. Ministeriet har desuden anført, at det står regionen frit for, om regionen ønsker at oprette en forsøgsordning, hvorefter ruten gøres gratis for passagerer, og derved øger regionens finansiering af ruten.

Vi offentliggør denne udtalelse på www.ast.dk.

Ankestyrelsens kompetence som tilsynsmyndighed

Ankestyrelsen fører tilsynet med regionerne. Det står i § 30 i regionsloven.

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at regionerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det følger af § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven og § 31 i regionsloven.

Ankestyrelsen kan udtale sig om lovligheden af regionale dispositioner eller undladelser. Det følger af § 50 i kommunestyrelsesloven og § 31 i regionsloven. Ankestyrelsen kan også afgive en vejledende udtalelse om lovligheden af en påtænkt regional disposition.

Venlig hilsen

Cecilie Ambrosius Baker

Vi har anvendt:

Bekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019 af lov om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven)

Lovbekendtgørelse nr. 1032 af 6. juli 2018, om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab (regionsloven)

Lovbekendtgørelse nr. 323 af 20. marts 2015 om trafikkselskaber med senere ændringer